

בחטף רקוויאם לסופר שירד

ללונדון * מגד רוחץ את ידי

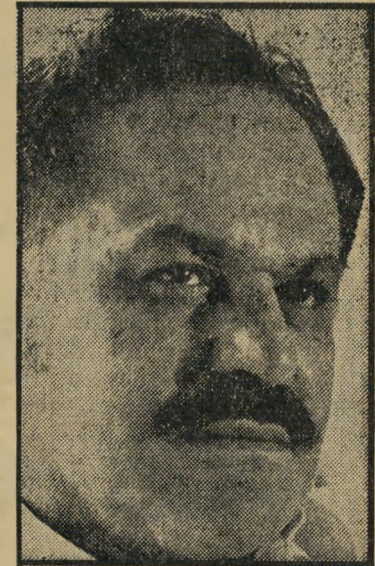
תמוז * גם לשריד ידיים *

כתבי עת בשפה הרוסית *

אסירי-ציון שחפצו למצוא

פרופ' יובל נאמן ז'דאנוב לעצמם

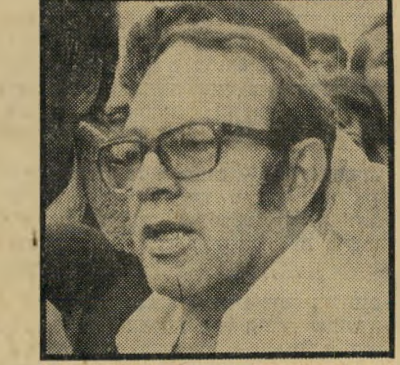
● כאשר סיים בשנת 1971 את נספחותו התרבותית בלונדון, העביר אהרון מגד את מקומו לעמיתו, בנימין תמוז, שמילא משרה זו במשך ארבע השנים הבאות. בסוף אוקטובר 1975, הגיש ח"כ יוסף שריד, שאילתא לשריהחוז דאו, יגאל אלון, בה הוא טען כי בכוננת תמוז לרדת מהארץ לצמיתות ולהתגורר בלונדון. בו ביום הגיב תמוז בשידור-ישראל על האשמה כ"דבר הבל ורעות רוח". בסוף 1976 חזר תמוז ארצה ועורך הארץ גרשום שוקן הפקיד בדיו שוב את עריכת המדור הר

בנימין תמוז
הסוף וההתחלה או...

פיקוד בידיו שוב את עריכת המדור הר ספרותי של היום. להגנת עלבונו של תמוז, נחלץ שגריר ספרותי נודד אחר, אהרון מגד, שבינואר 1977 האשים ב"רשימה בדבר את ח"כ יוסי שריד, ותבע ממנו את דמיו של תמוז. ב-18 בינואר, אותה שנה, התנצל שריד במדור המכתבים לפני מגד על שפיקד-דמיו של תמוז. בינתיים יצא מגד לשנת השתלמות באוקספורד, ממנה שב זה לא מכבר, ומסר את מקומו שם, באוקספורד, לבנימין תמוז, שסיים סופית את עבודתו בהארץ. תמוז, שבמהלך השנה האחרונה, פירסם ספר תחת הכותרת רקוויאם לנעמן שבין שורותיו הוא שור אידיאולוגיה, שמשמעותה האחת היא כי תרבות ישראל ותרבותה בשנות ה-70 דוחה אותו אישית. יחד עם זאת, טיפה תמוז, ציפיה ממוסדות ציבור מקומיים שיציגו את מועמדותו, לפרס נובל או, לפחות, שבכספי המיסים יתורגם, רקוויאם לנעמן לשוב ידית, לעיונה של האקדמיה שם. ב-12 בינואר ש.ז. פירסם מרק סניגל כתבו הי מדיני של ג'רוולס פוסט: "הסופר בנימין תמוז סיים את תפקידו כעורך-ספרותי של הארץ ויצא כדי להתיישב בלונדון, שם קנה בית בתקופת כהונתו כניספח-תרבותי של ישראל בשנים 1976-1974". ● פרס היוקרה הבריטי, פרס בוקר' הוענק לסופרת איריס מרדוק על סיפורה היס. היס.

● בישראל רואים אור כמה וכמה כיתבי עת ספרותיים-תרבותיים בשפה הרוסית; מאחר ואינן-ספק שפלונטר ייהפך למיני רבי-מכר ישראלי, שיפנה את עיני הציבור לחייהם הפרטיים של המשוררים בישראל, הרי שמנחם בן נכון לחרוג מן המקובל, ולצנות ממגדלי-השן השירי לכל חוגי-בית או מיסגרת, שתומני אותו לשוחח על ספרו, עולמו ותהליך חיפיתו.

יובל נאמן
סירוב

סובייטית זו, סירב למלא את דרישת הוועד הפועל של אסירי-ציון מבריה"מ, הוא ממשיך להעניק את חסותו לכתבי-עת 22, על אפם ועל חמתם.

זוהר לארגיל. ברונובסקי דיבר במיטת פולני דשן, בלי כל נסיון, לעברת/ אותה. הוא הכריז שהוא מכוער, וזהג לצטט שורה אחת של בודלר, אלוהים, תן לי את העוז להסתכל על עצמי כראי! פעם, כשיעור צרפתי, הוציא את מערכת שינוי הקידי מיות, התותבות, וחשף שני שורשי שן שחורים ומרקובים. וזאת תוך כדי דפיקות על השולחן וצעקות, שהוא לא יכול יותר! ולא הקפדה אותו כל החיה. הוא היה מקסים לחלוטין. המורה לצרפתי, קמפוס, רעה, רעה ממש. ברונובסקי הוצא מן הכיתה, וקמפוס רמו שהוא חולה-רוח. אבל הוא היה מקסים לגמרי..."

הפלונטר

את המפתח המלא לפלונטר של קשריו עם אשתו מגדיר בן, לקראת סוף מיכתבו העשירי. הוא כותב: "אני יהודי עם רגשי אשמה ואת יהודיה עם רגשי אשמה, ושנינו כהירים ושנינו גבוהים ושנינו רזים ואני פחות מדי גברי ואת פחות מדי נשית רגזינו משוררים. וחשבתי שיהתנגדות שלי אליך נובעת כעיקר מהרגשת ההשי- פלה שלך (ושלי) שישכבת עם זך ושכבת עם אכידו, שאיתם היה לי פלונטר רגזי מטולי. והכנתי כמה ההרגשה שלי שאת סחורה משומשת" (כי שכבת לפני עם אחרים, שלא רצו כך) היא דבר שאני

אריה זקם
סחורה משומשת"

איכל לצאת ממנו רק אם אתחתו אתך... אפילו כתבתי באותו טריפ שיר, שהיו בו שורות בנוסח: יעל שכבה עם זך ושכבה עם אכידו ואני חיקיתי את זך וחיקיתי את אכידו, וזה בדיק היה הן פלונטר שהייתי צריך להתיר. עד שהיתרתי אותו התחתנתי אתה. זה שיר גרוע, אבל מה שחשוב זה ששכחתי-לחללתי להתחתן איתך, זו היתה בעצם הנאללה שלי והשיחור שלי גם מוז ומאכידו..."

פלונטר מאת מנחם בן הינו ספר מרתק עד מדהים, אודות עולמם הלא כל כך פיוטי של משוררים בישראל. ספר שהינו בבחינת מסע של משורר בודד לתוך השממה שבה הוא הקיף את עצמו, שממה שהוא ערשה כל שביכולתו עלי-מנת להיחלץ ממנה. פלונטר הינו תעודה סיפרותית ערי- כית עד למאד במתח החשיפה שבה, כאשר מנחם בן מצליח, בין ייסורי אהבתו האבודה, לשלב בדיחות כמו זו שבה הוא נרעל את ספרו: "אבל אני מת שתחזירי לפחות למען הבידור. תחשבי איזה בידור זה יהיה כשיראו אותנו שוב יחד."

מי שלא יסתפק שפלונטר יוכל להשיג את מתברו בטלפון 254991-03, או, אז יוכל לשפוט אם קיים פער של אמנות בין הפלונטר לבין מתברו.

ל,אנפן טריבל, אבל לא למזפרע קשה/. מרגע ששחררתי הוטל כל העניין הזה כספק ויותר ויותר הגיעה אלי השמועה שאני נחשב למזפרע..."

אלא שמנחם בן, מחליט לשוב למיסגרת הצבאית, ואת חזרתו הוא מתאר כך: "כשלב מסוים הופנתי לפסיכיאטר בשם ד"ר עשהאל, שהיה פעם הפסיכיאטר הצבאי הראשי ושימש אז כמנהל בית- החולים לחולי-נפש, עזרת נשים. פגשתי אותו פעמיים. שילמתי לו שלושים חמש לירות לכל פגישה וכעבור שתי פגישות (+ מיכתב ששלח אליה, על-פי בקשתי,

נתן זק
הגאולה שלי והשיחור שלי"

יהודה עמיחי), הוא כתב עלי שאני אדם מפוקה מאוד... בקיצור, הפרופיל שלי הועלה ל-89..."

בניגוד לכמה משוררים ידועיים-בתל- אביב, בעלי תיסמונת אימפוטנטית, הרי שמנחם בן, במהלך כתיבת מיכתביו ליעל, אינו טורח להעשות על עצמו את שירת הגברות המשוררית הגואה, כמקובל, וכך תב: "הורדתי לרינה את הכנר האלסטי, הורדתי לה את התחתונים והתחלתי ללקק לה. היה לה קום מתוק ואהבתי ללקק לה, אבל היא שמה לב ואני שמת לב שאני עצמי לא הורדתי את המיכנסיים. ברגע מסוים היא התחילה להוריד לי את ה מיכנסיים ואז התגלה הדבר הנכבש שלא כלי-כך עומד לי..."

פוקר ויזלטיר

אחד מן הסודות הכמוסים ביותר של תת- הבחימה המשוררית של תל-אביב, הוא הספורט השירי המכונה פוקר-עם-מאיר ויזלטיר, ופרהימישוררים רבים נאלצו לעבור בעד לקלימם הגיל. על תהליך צריכתו בולחן זה, כותב מנחם בן:

"זהו, יעל, אלה השקרים שאני זוכר שהיפתרתי ממך. אולי יש עוד שקר אחד: נידמה לי שלא סיפרתי לך שהפסדתי בפוקר, כבר אחרי שהתגרשנו, איזה חמש מאות לירות (למאיר)... אגב, כהצאי השנה האחרונה לא שיחקתי פוקר (אחרי אותו מיטחק עם מאיר נישבעתי לא לשחק י- תר)."

התותבות של ברונובסקי

קטע מרתק של גילוי-לב במיכתביו/ ספרו של בן הוא תיאור יחסי עם עורכו העכשווי של מוסף הספרות של הארץ. יורם ברונובסקי. בן מספר על אחד משירי איה של ידידות זו: "מברונובסקי למדתי אוך אפשר להפוך הריגות להצלחה ואי- שייכות ללהיט חברתי ויצאות-דופן ל-